

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสองวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์
พริ้นติ้ง, 2539.

กาญจนาคพันธ์. เมื่อวานนี้ตอนกรุงเทพฯ เมื่อ 70 ปีก่อน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์เรื่องศิลป์, 2520.

ศีกฤทธิ์ ปราโมช. ม.ร.ว. บทสัมภาษณ์เรื่องกติกากันตีแผ่นดินในนิยายสารพัดอยแถมเพชร. พิมพ์
ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพ, 2539.

_____. สี่แผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามรัฐฯ, 2531.

จ.เปรี๊ญ. ประเพณี พิธีมงคลไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อานวนสาส์น,
2535.

จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา. บทละครเรื่องสี่แผ่นดิน และชุดีทหา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:
ดีแอลเอส, 2539.

จันทร์นา ทรงศรี. สัมภาษณ์. 16 มกราคม 2540.

จิตรลดา ดิษยนันทน์. กลยุทธ์ในการผลิตรายการละครโทรทัศน์ของนิตกัณฑ์คนาวิดีโอโปรดักชั่น
จำกัด. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

จุลลดา ภักดีภูมินทร์. เจาะวัง. เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โชคชัย
เทเวศน์, 2535.

_____. เจาะวัง. เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โชคชัยเทเวศน์,
2535

_____. เจาะวัง. เล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โชคชัยเทเวศน์,
2535.

_____. เจาะวัง. เล่ม 4. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โชคชัยเทเวศน์,
2536

_____. เจาะวัง. เล่ม 5. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โชคชัยเทเวศน์,
2538

เจตนา นาควิระ. เพื่อความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
พิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2532.

- _____ ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2524.
- ชนสวัสดิ์ ชมพูนุท. บันทึกความทรงจำกรุงเทพฯ 200 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิทยาคาร, 2524.
- ชาติ เอี่ยมกระสุนีย์. สยามยุครัตนโกสินทร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2534.
- _____ แอลังมางออก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2521.
- _____ จารึกสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2520.
- _____ ในราชสำนักสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2521.
- _____ ชีวิตไทยสมัยเก่า. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2521.
- เชิด ทรงศรี. สัมภพณ์. 16 มกราคม 2540.
- ณัฐวดี สุทธิสงคราม. สมเด็จพระนางเจ้าเรือล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิลปบรรณการ, 2538.
- ถวิล ระวังภัย. เรื่องอุณ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพร่พิทยา, 2514.
- ทิพย์วামী สนิทวงศ์. เมื่อคุณตา คุณยายยังเด็ก. เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สตรีสาร, 2532.
- เทพชู ทับทอง. ชีวิต แพ้ฝัน และความหลังของคนไทยสมัยก่อน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประเสริฐวาทิน, 2521.
- _____ กรุงเทพฯ 200 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพร่พิทยา, 2527.
- _____ เล่าเรื่องไทย. เล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ทิพยพร, 2534.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. ปรากฏการณ์แห่งวรรณกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โพธิ์สามต้น, 2518.
- ธนากิจ. ประเพณี พิธีมงคล และวันสำคัญของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปรามิต, 2539.
- ธনী ชิมวังโส. กรุงเทพฯ 200 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพร่พิทยา, 2527.
- นลินี สิตสุวรรณ. สัมภพณ์. 7 มีนาคม 2540.

น.ฉ.ปากน้ำ. แบบแผนบ้านเรือนในสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษร
สัมพันธ์, 2532.

นิติพัฒน์ วิจิตรภาพ. การสร้างความหมายในการจัดฉาก และอุปกรณ์ประกอบฉากละครโทรทัศน์
เรื่อง "สี่แผ่นดิน". กรุงเทพฯ: ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,
2538.

บรรจง บรรเจิดศิลป์. วรรณวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน,
2538.

เบญจรัตน์ อภิชาตินานนท์. ลีลาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท
สากลศึกษา, 2530.

ปราณี นฤภัทรพิชัย. สัมภาษณ์. 21 มกราคม 2540.

ปนัดดา ธนสถิต. ละครโทรทัศน์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการสื่อสารมวล
ชน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2531.

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระราชพิธีสิบสองเดือน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ
มหานคร : โรงพิมพ์กรมศิลปากร, 2508

พระราชวรมณี. พจนานุกรมพุทธศาสตร์. ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2528.

พวงผกา คุโรวาท. คู่มือประวัติการแต่งกาย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รวม
สาส์น, 2535.

พลุลลวง. เคล็ด ฉาง อาถรรพ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงศิลป์การพิมพ์,
2534.

พูนพิศมัย ดิศกุล. หม่อมเจ้า. สวรรคติน่ารู้. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลัง
วิทยา, 2520.

โพธิ์ การนัดถ์. สัมภาษณ์. 11 มกราคม 2540.

เมฆพัสดร์, หมอหลวง, อาจารย์ทอง. ประเพณีโบราณไทย และพิธี 12 เดือน พิธีมงคลต่างๆ.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิทยากร, 2508.

ราชครูหลวง. งานพิธีมงคล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บันดาสสาส์น, 2514.

วราจุฑา มลิทธจินดา. สัมภาษณ์. 10 กุมภาพันธ์ 2540

วัลยา วิวัฒน์ศร. วรรณวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538.

วิญญู บุญยงค์. ธนบัตรสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดินอ้อ, 2539.

วิจิต สุวรรณปรีชา. โบราณสถาน. เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษร
พัฒนา, 2534.

_____. โบราณสถาน. เล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรพัฒนา,
2534.

วีระ สุกะ. กระบวนการผลิตละครชุดโทรทัศน์ไทยในปี 2538. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการ
สื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2536.

สาย พินิจเวชการ. สัมภาษณ์. 8 มกราคม 2540, 11 กุมภาพันธ์ 2540.

เสฐียรโกเศศ. วัฒนธรรมเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2509.

_____. ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด และการตาย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
พิมพ์คลังวิทยา, 2511.

_____. ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์,
2532.

เสาวนิต. สยามในอดีต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงธน, 2515.

สงวน อ้นคง. สิ่งแรกในเมืองไทย. เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ มหานคร: สำนักพิมพ์แพรว
พิทยา, 2529.

_____. สิ่งแรกในเมืองไทย. เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ มหานคร: สำนักพิมพ์แพรว
พิทยา, 2529.

ส.พลายน้อย. ชีวิตตามคลอง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2539.

_____. สรรพสารคดี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2539.

สมพงษ์ จันสมพงษ์. สัมภาษณ์. 13 มกราคม 2540.

สมภพ ภิรมย์. บ้านไทยภาคกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปา
กร, 2539.

สรชัย พิศาลบุตร. 20 ทศวรรษรัตนโกสินทร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, 2525.

สอ สัจจวาที. ความรู้เรื่องเมืองสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สาส์น
สวรรค์, 2507.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. แม่น้ำลำคลองสายประวัติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มติชน, 2539.

สุประวัติ ปัทมสูตร. สัมภาษณ์. 16 กุมภาพันธ์ 2540.

- สุวรรณา สดาอานันท์, เนื่องน้อย บูณยานนคร: คำ ร้อยรอยความคิด ความเชื่อไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2539.
- สุวิทย์ ว่องวิระ. พิเคราะห์ถักถูฐิ พินิจสี่แผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2531.
- ยุรัตน์ บุญสนิท. วรรณวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2538.
- ศุภยง พันธุ์โกมล. การเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงไทยลูกทุ่งยอดนิยมในช่วง พ.ศ. 2498-2535. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2536.
- เอื้องอรุณ สมิตสุวรรณ. การวิเคราะห์การเขียนบทละครโทรทัศน์เรื่อง "ปริศนา". กรุงเทพฯ: ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2535.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. เพื่อความเข้าใจวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2534.
- อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2538.
- อนุก นาวิกมูล. แรกมีในสยาม. เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดด, 2532.
- _____. เล่าเรื่องถ่ายรูป. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดด, 2532.
- _____. ถ่ายรูปเมืองไทยสมัยแรก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดด, 2538.
- อานนท์ อาภาภิรม. สังคม วัฒนธรรม ประเพณีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2519.

ภาษาอังกฤษ

- Arthur Asa Berger. Cultural Criticism. First Edition. California : Sage Publications, 1933.
- Boulton Majorie. The Anatomy of Drama. First Edition. London : Routledge & Kegan Paul, 1980.
- Henry Jenkins. Textual Poachers. First Edition. New York : Routledge, 1992.
- John Fiske. Television Culture. First Edition. New York : Methuen & Co, 1987.
- Jeremy G. Butler. Television Critical Methods and Applications. First Edition. California: Wadsworth Publishing Publishing, 1994.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องย่อ สี่แผ่นดิน

พลอย บุตรีของพระยาพิชัย กับแม่แถม ไกลออกจากบ้านใหญ่ ๗ คลองบางหลวง มาเนื่องจากแม่แถมพอใจที่ก้อน อิศาลนโกของพระยาพิชัย ที่เกิดจากคุณหญิงเอี่ยม เอกภรรยา รุกธรรณและกลิ่นแกงแม่แถมโคกหังพอเพิ่มลูกชายคนโตไว้ที่บาน ส่วนพลอยลูกสาวคนเล็กนั้น แม่แถมพามาถวายตัวอยู่ที่ในวังก็เสด็จเจ้านายทั้งเจิมของแม่แถม โดยมีคุณสาย ว่าหลวง เป็นผู้เลี้ยงดูอบรม ตัวแม่แถมออกไปพามาหากินที่หัวเมือง ไท่กับฐาคีห่าง ๆ ที่นั่น และถึงแก่กรรมไปในกาลครอคมคร

พลอยนั้นไต่อยู่เป็น "ชาววัง" มาจนเป็นสาว ไต่เรียนรูขนบธรรมเนียมและวิชาการทาง ๆ เป็นอย่างก็ ในเวลานั้น ที่เมือง ซึ่งเป็นที่ขายของร้อย เพื่อนสนิทของพลอยที่ในวัง ไต่ส่งเพลงขาวมาถึงพลอย และเพลงเลงซึ่งรักและนับถือ เนื่องมาทั้งแก่เด็ก ก็เริ่มมองเมืองไปอีกแห่งหนึ่ง เป็นอิทธิพลแห่งความรักครั้งแรก ที่ยากจะลืมเลือน แท้ก็เป็นความทุกข์ แสนสาหัสครั้งแรกอีกเหมือนกัน เมื่อพลอยไต่ข่าวว่าเมืองไต่ไต่เมียบ เป็นหญิงชวามานั้นครสวรรค์ หัวเมืองที่เมืองออกไปรับราชการครั้งแรกนั่นเอง

ในระหว่างนี้แม่ชรายูหนึ่งไต่ไต่ติดตามพลอยอยู่หลายครั้ง พลอยไต่ทราบว่าคุณเปรม เป็นมหาเล็ก หอเพิ่มเองก็พยายามเป็นเพื่อสื่อในของสาว แยกความสามารถในการเข้าหาผู้ใหญ่ ไต่ถูกต้อง และเป็นรัก เอ็นดูของหญิงคนสวย เสด็จ และพระยาพิชัย พลอยจึงแต่งงานไปกับคุณเปรม พลอยเริ่มมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และความรักรักก็ต่อคุณเปรมในเวลาแต่งงานนั้น และไม่มีรักก็เกิดขึ้น เมื่อพบว่าคุณเปรมมีลูกแอบซ่อนไว้แล้วคือทอน พลอยรักและเลี้ยงตาชอนอย่างลูก พลอยไต่มีลูกของตัวเองอีก 3 คน คือทอนคายอก และประไพ

ชีวิตของพลอยไต่เห็นความเปลี่ยนแปลงของบุคคลสมัย ความรุ่งเรืองและวสันตกรรม ที่ชั้นสูงสุดเมื่อครั้งเป็นชาววังในสมัยพระพุทธเจ้าหลวง ความผันแปรไปสู่แนวนิยมตะวันตก และสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในครั้งมีชีวิตราชการของคุณเปรมรุ่งเรืองที่สุดในสมัย แผ่นดินที่ 2 แห่งชีวิตของพลอย และมาหาพบกับความเปลี่ยนแปลงทางสถานะของสังคม และสถาบันที่พรอจงรักภักดีก็อย่างที่สุด ในยุคของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งลูกของพลอยเองมีส่วนในการกระทำนอกอากันนทวย คนหนึ่งอยู่ฝ่ายเปลี่ยนแปลง ส่วนคนหนึ่งอยู่ฝ่ายอนุรักษ์ พลอยมองเห็นความเสื่อมถอยของสังคม ยุคกระเมืองจะเหืองฟูถอย และเริ่มมองโลกและลูก ๆ ของพลอยควยสายตาที่ถอยห่างออกไป เมื่อตาออกลูกชายที่รักที่รักจากไปเพราะมาเลเริ่มไต่ยามแรมแค้น ของภักขมหาสงคราม ทอนซึ่งเป็นนักโทษการเมืองมาเป็นเวลานานจนแหงจะสูญเสียดอกคองคนแม่ไปเสียหมด ไต่ทนโทษกลบมาดูแลพลอยที่กลายเป็นที่เหยียดขนยามของทอนซึ่งดูว่าจะ เป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยการมีเงินมีตาในสังคม แต่หาความสุขในชีวิตส่วนตัวมิได้ เหน้เคียงกับประไพ ลูกสาวผู้ทองที่แต่งงานไปตามความเหมาะสมแก่ระชาความรักความเห้แอกเห้ใจ

เมื่อคุณเปรมจากไป พลอยไต่กลับมามีบ้านคลองบางหลวงอีกครั้ง เนื่องจากคุณเปรมมาขอหังเพราะคุณชิต น้องชายสุดที่รักของคุณเปรมประพฤติกินในทางเหลวไหลมาตลอดเวลา ไต่ถวายเงินทองหังหมกจนบ้านแหงจะทองตกไปเป็นของผู้อื่น ชวาวรายชวาสุกหทัยพามาถึงพลอย ก็คือชวาทระเจ้าคุณหังของคณอบ ที่พลอยหลงรักนักหนา เสด็จสวรรคต หัวใจของพลอยที่ชวามโลภมาถึงสี่แผ่นดิน ก็เห้นชอบอดเกินกว่าจะหังงานทอไปไต่ บ้านคลองบางหลวงจึงเป็นที่อยู่แห่งสุดท้ายของพลอย

หมายเหตุ : เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และเกิดความสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการลงข้อมูลในแบบฟอร์มการสำรวจรูปแบบ และ เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในเรื่องสี่แผ่นดิน ดังนี้

1. แบบฟอร์มการสำรวจรูปแบบ และเนื้อหาวัฒนธรรมไทยจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแยกออกเป็น 4 สมัย ตั้งแต่แผ่นดินที่ 1 - 4 (รัชกาลที่ 5 - รัชกาลที่ 8)
2. ส่วนที่ 1 ที่ระบุถึงลำดับฉากเหตุการณ์ก่อน-หลังที่ปรากฏในนวนิยาย และละครโทรทัศน์ เรื่อง “สี่แผ่นดิน” จะใช้การลงรหัสตัวเลขตั้งแต่ ฉากที่ 1 จนถึงฉากสุดท้าย
3. ส่วนที่ 2 ที่ระบุถึงรูปแบบวัฒนธรรม จะใช้การลงเลขรหัส 1 - 3 ที่มีความหมายของรหัส ดังนี้
 1. วัฒนธรรมไทยระดับรูปธรรม (ทางวัตถุ) หมายถึง ลักษณะเนื้อหาวัฒนธรรมไทย ที่กล่าว ถึงในทางวัตถุ หรือ สิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เครื่องแต่งกายไทย ศิลปะต่างๆ ภาษาไทย สถาปัตยกรรมไทย ศิลปกรรมไทย เป็นต้น
 2. วัฒนธรรมไทยระดับนามธรรม (ทางจิตใจ) หมายถึง ลักษณะเนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่ส่งเสริมทางด้านจิตใจ หรือทางความคิด หรือแบบแผนประเพณี การปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมา จริยธรรมที่คนในสังคมเห็นว่าเหมาะสม เช่น ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อในเรื่องต่างๆ โลกทัศน์ เป็นต้น
4. ส่วนที่ 3 ที่ระบุถึงเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม จะเป็นการลงรายละเอียดของเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในนวนิยาย และละครโทรทัศน์ เรื่อง “สี่แผ่นดิน”
5. ส่วนที่ 4 ที่ระบุถึงเนื้อหาวัฒนธรรมไทย จะใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องเลขรหัสตั้งแต่ 1 - 8 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้
 1. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 2. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี
 3. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม
 4. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมไทย
 5. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อต่างๆ ในสังคมไทย
 6. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการแต่งกายไทย
 7. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมไทย
 8. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย

ประวัติผู้เขียน

นางศศิวิมล สันติราษฎร์ภักดี เกิดวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ในปีการศึกษา 2532 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2538.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย